

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 159. — ŠTEV. 159.

NEW YORK, THURSDAY, JULY 9, 1925. — ČETREK. 9. JULIJA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

KONFERENCA GLEDE KITAJSKJE

Francija se bo z veseljem pridružila mednarodni konferenci velesil glede Kitajske, — je izjavil Briand v poslanski zbornici. — Dve pogodbi o dobreni. — Nova politika napram Pekingju. — Kitajska naj odpre svoja vrata napredku.

PARIS, Francija, 8. julija. — Dve pogodbi washingtonske konference, tikajoči se teritorialne integritete Kitajske in reforme kitajske carinske službe, sta bili včeraj odobreni v francoski poslanski zbornici. Tekon. debate je izjavil minister za zunanje zadeve, da bo Francija z veseljem sodelovala pri vsaki mednarodni konferenci sil, ki je bila predlagana, da se vrši neposredno potem, ko bodo vsi odobrili tozadevne konvencije.

Briand je pozval zbornico, naj ne razpravlja o vzrokih zadreg v Sanghaju. Dostavil je, da bi se morala Kitajska odzvati s tem, da odpre svoja vrata napredku.

— Kitajska je velikanska domena, katera naj bi se organizirala na temelju pogojev, določenih od Kitajske in drugih sil, — je rekel Briand v svojem odgovoru na izjavo poslanca Fontamiera, da izkoriščajo Evropejci kitajce delavce in da morajo delati po dvajset ur na dan. Briand je rekel, da ne morejo Kitajci Francozom ničesar očitati. Francoske tvornice na Kitajskem se drže osemurnega delavnika.

WASHINGTON, D. C., 8. julija. — Sporočilo, katero je poslala tajniku Kelloggu Mednarodna komisija za pravico in dobro voljo, daje izraza "globokemu zadovoljstvu" vspricho objave državnega departamenta, da je vlada Združenih držav pripravljena sestati se na konferenci z drugimi silami, da se ustvari in izvede novo politiko napram Kitajski.

V poročilu, katero je poslal George Wickesham, prejšnji generalni pravdnik in načelnik imenovanne komisije, se glasi:

— Prepričani smo, da bo ta korak naše vlade deležen odobravanja in podpore vseh cerkva naše dežele in da bo v soglasju z vedno rastočim prepričanjem, da je prišel čas, ko morajo velesile zadostiti povsem legitimnim aspiracijam kitajskega naroda za bolj popolno kontrolo njih lastnega ozemlja in njih lastnih interesov, potom primerne uravnave in primernih pogodb.

John Van MacMurray, novoimenovani ameriški poslanik na Kitajskem, je došel v Peking ter bo formalno prevzel dolžnosti svojega novega urada, kakorhitro bo predložil svoje poverilne listine. Japonska vlada je baje pripravljena nadaljevati z delom, da se izvede duha resolucije razoroževalne konference, kakorhitro bodo druge sile pripravljene isto storiti.

SANGHAJ, Kitajska, 8. julija. — Mednarodno mešano sodišče je zavrglo tri izmed štirih obtožb, dvignjenih proti Rusu Zinovisu Dösser, zastopniku nekega sovjetskega petrolejskega sindikata, ki je baje v stiku z zadnjimi kitajskimi izgredi.

Stavka majnarjev je neizogibna.

Urednik Miners' Journala pravi, da bodo delodajalci povzeli cene premoga tekomo dobe nezaposlenosti.

ATLANTIC CITY, N. J., 8. jul. Ellis Seales, urednik United Mine Workers Journal, je izjavil včeraj zvečer, da bo stavka antracitnih premogarjev, pričeni z dne 1. septembra, posledica konference, ki se bo pričela tukaj v četrtek med zastopniki premogarjev in delodajalci.

Prorokoval je, da ne bodo hoteli premogarski delodajalci privoliti v zahteve premogarjev, tikajoče se povziranja plač ter pol-

nega priznanja unije, vključno cheek-off sistem. Seales je izjavil, da so delodajalci "dobri biznesmeni" ter rekel v nadaljnjem, da bodo skušali spraviti na trg premog, ki se nahaja sedaj v zalogi za precej povišane cene tekomo nakupovalne panike, ki bo brez dvoma sledila stavki.

— Kot v vsakem sličnem slučaju v prejšnjih letih, — je dostavil, — bo javnost napravila vso krivdo ubogim premogarjem, ki se bore za priboljšek, dočim bodo premogarski baroni spravili denar v svoje žepce.

Zanimiv proces v Italiji.

RIM, Italija, 7. julija. — Fašistiški časopis "Epoca" poroča, da se bo začel meseca avgusta proces proti morilecem socialističnega poslanca Matteottija.

Vatikanski tatovi v rokah oblasti.

Policijski maršal je igral Sherlocka Holmesa pri zasleditvi vatikanskih dragocenosti. — Detektiv je nastopil kot prodajalec nakita. — Čevljar z ukradenim nakitom je padel v nastavljen past.

RIM, Italija, 8. julija. — Zadeva, tikajoča se zasleditve zaklada, ukradenega iz Vatikana, je spravila v dobro voljo ves Rim. od papeža pa do zadnjega prodajalca časopisov na cestnem vogalu. Zadeva spominja na Sherlocka Holmesa. Vloga Holmesa je igral policijski maršal Cadolini, vlogo zelo intimnega Watsona pa inšpektor Marotta.

Ko so izvedeli, da postopa čevljar Stella v bližini Canonice, je maršal Cadolini naročil inšpektorju Marotta, naj se seznani z njim, kar je Marotta tudi storil.

Nastopajoč kot prodajalec demantov si je Marotta kmalu pridobil zaupanje Stelle, ki mu je nato rekel, da bo kmalu dobil pošiljatev ukradenih demantov iz Pariza. Marotta je obljubil, da bo kupil ukradeno blago.

Kakorhitro je bila objavljena tatvina v vatikanski zakladnici, sta Cadolini in Marotta vedela, da je Stella sokrivec, a sta ohranila to tajno, celo pred kardinalom Merry del Valom.

Tekom jutra po tatvini je Stella povedal Marotti, da je dospela pošiljatev sijajnih demantov ter dogovoril z njim sestanek v svoji delavnici na drugi strani Rima. Lahko si predstavljamo veselje Marotte, ko ga je povedel Sella v majhno sobo, v kateri mu je razkazal zaklad, ukraden iz Vatikana.

Medtem ko je našteval inšpektor dvesto tisoč lir, da plača s to sveto dragocenosti, in dočim je spravljal Stella ukradeno blago v vrečo, je potkal maršal Cadolini z oddelkom policije na vrata. Stella, ki je mislil, da so zunaj njegovi tatinski tovariši, je odprl vrata ter dobesedno padel v objem Cadolinija, ki ga je na mestu vklebil.

Čevljarja so pričeli nato zaslišavati in zaslišanje je trajalo prav v jutro. Posledica tega je bila aretacija rimskega zlatarja Grazianija, mladega slikarja iz Tivoli in rimskega meščana Rubiconda Primavere, kojeva posel ni znan.

Prvikrat v zgodovini je del zaklada sistema Petra osvetlil rimsko kvesturo centralne policije ter metal sijajne žarke proti mrkim, pobeljenim zidovom.

Mgr. Bocchini je bil poklican, da identificira zaklad. Izjavil je, da nič ne manjka.

Včeraj jutraj, v spremstvu močnega policijskega oddelka in še predno so vstali Rimljani, so odnesli zaklad nazaj v Vatikan.

Danes je krog zakladnice nastanjena močna straža papirskih vojakov.

Delo na Canonice je bilo prekinjeno, dokler se ne uveljavi vsega potrebnega za boljše zavarovanje zaklada.

Papež je bil informiran o vselem dogodku ob šestih jutraj. Cela palača je bila židane volje, in kardinal Merry del Val, v kojega posebni oskrbi je zakladnica, je izgledal deset let mlajši.

Izvoz kurivnega olja.

BUKAREŠTA, Rumunska, 8. julija. — Kabinet je sklenil dovoliti izvoz kurivnega olja. Na vsakih tisoč kil olja bo pet dolarjev davka.

FRANCOSKI USPEHJ V AFRIKI

Francozi so baje izvajevali velike uspehe v svoji kampanji proti rifskega plemenom. — Ker so vstasi izgubili ves pogum, bodo najbrž prepričeni nadaljni upori. — Nemški admiral je izjavil, da ima Francija pod orožjem skoro dva milijona vojakov.

PARIZ, Francija, 8. julija. — Ostri udarci, zadani rifskega zmagovalcem v Maroku, so izdatno olajšali položaj v Taza pokrajini.

Poročila, ki so prišla v francoski glavni stan, kažejo, da so imeli ti udarci zdravilen učinek na rifske voditelje in tudi na člane plemen, kojih zvestoba do Francije je postala skrajno dvomljiva in ki so pričeli omahovati med Francozi in Abdel Krimom. Pristaši Abdel Krima so baje v tako veliki meri izgubili pogum vsled svojih težkih izgub, da so nutili le malo odpora francoskim protinapadom.

Francoska ojačenja prihajajo neprestano na one točke, ki so bile ogrožene vsled vstaje plemen, preje prijaznih Francozom.

Ministrski predsednik Painleve je imel včeraj zjutraj dolg pogovor z generalom Naulinom, novoimenovanim vrhovnim poveljnikom francoskih operacij v Maroku. General Naulin bo v približno desetih dneh odpotoval na fronto. Medtem pa bo sestavil svoj osebni štab.

Imenovanje generala Naulina sta odobrila javnost in časopisje. Pravijo, da pomenja to neposreden pričetek ofenzive v Maroku.

Številne komentarje je vzbudil način, kako se zavlakuje francosko-španska pogajanja v Madridu. Izjavljajo, da je bil skoro dosežen dogovor glede mirovnih pogojev, kakorhitro bi Abdel Krim dal izraza svoji želji, da preneha z boji.

Francosko časopisje izjavlja, da se bo Anglija najbrž pridružila francosko-španskim mornariškim silam v njih operacijah ob obali Maroka, da prepreči vsako zadrego glede mednarodne zone pri Tangerju.

FEZ, Maroko, 8. julija. — Rifske napadi na pet milij dolgi fronti severno od Bel Kaseim, so zavrnile francoske mobilne čete, ki operirajo v tem okraju, ojačene z oddelki iz ozadja.

BERLIN, Nemčija, 8. julija. — Predlog Nemčije za varnostni dogovor, naslovljen na Francijo je bil očitno posledica štirinajstih točk predsednika Woodrow Wilsona, ker predstavlja praktično izvedenje temeljev njegovega mirovnega programa. To je mnenje prejšnjega kontreadmirala Franca Brueninghause, enega voditeljev ljudske stranke v nemškem državnem zboru.

V svojem primerjanju pogojev nemškega varnostnega dogovora s temeljnimi pogoji svetovnega miru kot jih je predlagal Wilson, trdi imenovani nemški politični voditelj, da bo predlog Nemčije, če bo sprejet, izdatno vplival na izvedenje versailske mirovne pogodbe v smeri proti napredujočemu pomirjenju Evrope.

Francija pa ni pripravljena pospešiti objektivne obravnave glede varnosti. V zvezi s tem je izjavil, da šteje francoska armada en milijon in 750,000 mož ter rekel, da mora odgovor francoskega zunanega ministra Brianda na nemški predlog pokazati nepristranskemu opazovalcu, kje je treba iskati vznemirljivca sveta.

Vspricho teh okoliščin, — je nadaljeval, — je še daleč izpolnitev Wilsonovih sanj o svetu, ki bo tako urejen in ustvarjen, da bo razoroženje mogoče.

Nemčija podpisala ženevsko pogodbo.

ŽENEVA, Švica, 8. julija. — Zastopnik nemške vlade je podpisal danes pogodbo glede omejitve choroževanja. Pogodba proti uporabi strupenih plinov v vojni je bila že prej podpisana.

Zaplenjene krave.

SANGHAJ, Kitajsko, 8. julija. — Kitajski študenti so zaplenili da-

nes sto molznih krav, ki so bile namenjene inozemski koloniji. Cestne železnice stražijo oboroženi stražniki. Štrajkarji so pretepli več skebov ter jih odvedli.

Srbski finančni minister odstopil.

BEOGRAD, Jugoslavija, 8. julija. — Jugoslovanski finančni minister Lukinij je odstopil, ker so ga v zbornici ostro kritizirali zastran nepravilnega ravnanja z milijonskim premoženjem šneza Thurn und Taxis.

Nemški kronprinc zopet v uniformi.

Prejšnji nemški kronprinc je včeraj prvokrat zopet javno nastopil v vojaški uniformi.

UTRECHT, Holandska, 8. jul. — Prejšnji saški kralj Friderik Avgust je odpotoval danes iz Dordna, kjer se je mudil tri dni pri prejšnjem kazenju. Kajzer, ki je prišel k gala pojedini v uniformi pruske garde, je imel napitnico, v kateri je dal izraza želji, da vidi kmalu zopet svojega gosta na saškem prestolu, kakor je saški kralj odgovoril, da želi zopet videti "božjega maziljenca" Viljema (kateriga imenujejo Nemci dezerterja) na čelu nemškega rajha.

POTSDAM, Nemčija, 8. jul. — Republika je bila pozabljena, in Hohenzollerni so bili zopet za en dan kralji, ko se je včeraj praznovalo stoletnico ustanovitve njaja podčastniške šole z velikim vojaškim pompom ter razkritjem spomenika v vojni padlim vojakom.

Prejšnji kronprince Friderik Viljem in njegov najstarejši sin sta prišla v uniformi gardne polka in princ Eitel, ki je hotel biti madžarski kralj, je nosil sivo poljsko uniformo.

Dejstvo, da je prejšnji kronprince prvokrat po svojem povratku v Nemčijo nastopil v stari uniformi, je dalo povod vsakovrstnim pripombam in istotako se je mnogo govorilo o popolni odsotnosti republikanske zastve.

Velika toča na Madžarskem.

BUDIMPEŠTA, Madžarsko, 8. julija. — V jugozapadnih okrajih Madžarske je povzročila točka velikansko škodo. Ponekod je letina popolnoma uničena. Izvodenec cenijo škodo na pol milijona dolarjev.

Nemška fašista pomiloščena.

PARIZ, Francija, 8. julija. — Prejšnji teden sta bila v Moskvi obsojena na smrt dr. Karl Kindermann in Theodor Wolscht, ker sta nameravala usmrtiti Trockeja in par drugih sovjetskih voditeljev. Na prošnjo nemške vlade sta bila pomiloščena v dosmrtno ječo.

Ogrski pustolovec obsojen na smrt.

Sleparski vojni junak je bil obsojen na smrt z giljotino, ker je zadavil dve ženski v lorenskem mestu.

NANCY, Francija, 8. julija. — Giljotina čaka morileca dveh hčera prejšnjega župana majhnega lorenskega mesta Sornerville.

Kot "veliki Georges" je bil znan Georges Schlossar radi svoje herkulne postave, a je nastopil včeraj pred tukajšnjo poroto kot suh in oslabljen človek. Par mesecev v ječi je uničilo njegove navidezno železne konstitucije in postal je žrtev tuberkuloze. Neizpremenjeni sta ostali le njegovi abnormno veliki roki, ki sta mu pridobili nadaljni priimek.

Ljudje so ga imenovali tudi "bokserja" in "Amerikanca". Bil je znan kot pretepač, ki je prirejal rokooborbe, ki so se ponavadi končale s splošnim pretepom, katerega je vodil Schlossar.

Tekom obravnave se je tudi dogladno, da ni rumunski letalni častnik, za katerega se je izdajal, temveč Madžar, ki je bil interniran na Romunskem.

Državno pravdnstvo ni imelo nobenih težav pri dokazu, da je Schlossar zadavil dve svoji žrtvi, ki sta bili obe prodajalki, da ju nato oropa malenkostne svote denarja.

Porota ga je soglasno spoznala krivim, kakor je bil obsojen na smrt.

Kmetje ranjeni pri obrambi samostana.

DUNAJ, Avstrija, 8. julija. — Neki frančiškan v kašavskem samostanu je javno obdolžil predsednika čehoslovaške republike raznih sleparij. Ko je hotela policija v samostan, da bi frančiškana zaslišala, se ji je postavilo v bran veliko število kmetov, oboroženih s kosami in vilami. Unel se je vroč boj, v katerem je bilo dvajset kmetov ranjenih.

Premogariji pred sodiščem.

MOONSVILLE, W. Va., 8. julija. — Sodnik F. D. Morris je obsodil danes 11 članov United Mine Workers na sto dolarjev globo in na dvajset dni ječe, ker so pred neko majno piketirali, dasi je piketiranje prepovedano potom posebnega ustavnega povelja.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 8.60 500 lir \$20.50

300 lir \$12.60 1000 lir \$40.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trzinu.

Za polizjave, ki presegajo PETTISOŠ DINARJEV ali pa DVATISOŠ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sodaj ni stalna, menja se večkrat in najprej izvedemo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računa po ceni tistega dne, ko nam pride poštni denar v roko.

POŠILJATVE PO BREZOVJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJBLIŽNJEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE GL.

Imen nam je poštni najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

45 Cortlandt Street. New York, N. Y.

Telefon: Cortlandt 4687.

